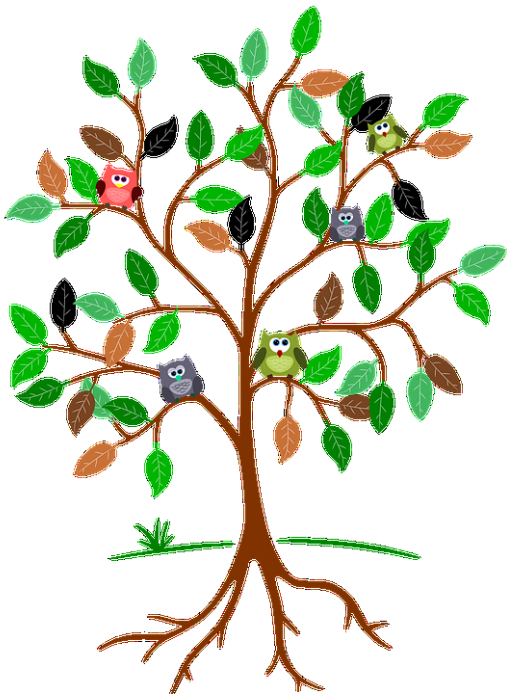

Center for Kultur og Sundhed

Motivation og vision

Janne Brammer Damsgaard

e-mail: jadams@rm.dk

Camilla Margrethe Lyhne Overgaard

e-mail: camthoms@rm.dk

Forskningsenheden,

Regionspsykiatrien Vest

Region Midt

Gl. Landevej 49, 1.

7400 Herning

Definitioner

Mental sundhed er en tilstand af trivsel, hvor individet kan udfolde sine evner, kan håndtere dagligdagens udfordringer og stress, samt indgå i fællesskaber med andre mennesker (Sundhedsstyrelsen, 2018a).

Recovery betyder "at komme sig", og er et personligt og individuelt arbejde, som personen gør alene eller sammen med andre, for at opleve og skabe mening med eget liv. Recovery er således et begreb, et fænomen og en tilgang, hvor muligheden for håbet om at komme sig fremmes (Karlsson & Borg, 2017).

Kultur er et mønster af betydninger, der aktualiseres i menneskers handlinger og fortolkninger, i sociale institutioner og i konkrete, almindeligt tilgængelige symboler, ting, begreber og holdninger (Hastrup, Rubow, & Tjørnhøj-Thomsen, 2012).

Kulturelle aktiviteter er midler, der udvider og optimerer vores handlemuligheder i håndteringen af sygdom og sundhed (Jensen, 2017).

Motivation

Internationalt estimerer WHO, at depression vil udgøre den største sygdomsbyrde i 2030 (WHO, 2004). Ifølge Sundhedsstyrelsen påvirker dårlig mental sundhed, både det sociale liv og helbredet generelt, og der foretages flere indlæggelser, ambulante besøg og skadestuebesøg (Sundhedsstyrelsen, 2016). Da udviklingen går mod kortere og mere intensive behandlingsforløb bliver der derfor lagt større pres på behandling i almen praksis og de kommunale tilbud (Sundhedsstyrelsen, 2018b). I den sammenhæng er især svært psykisk syge særligt udsatte på grund af tilbagevendende behov for støtte og behandling og deraf øget risiko for at blive tabt på tværs af fag og sektorer (fx region, kommune, almen praksis, bostøtte) (Psykiatriplanen, 2017).

Der er derfor samfundsmæssigt behov for, at kommuner, region, almen praksis og civilsamfund rykker tættere sammen, og i fælleskab prioriterer den nære psykiatri; et samarbejde, som tager udgangspunkt i det enkelte menneske, og har fokus på bedre sammenhængende forløb og øget borgerinddragelse (Sundhedsstyrelsen, 2018b) (Region Midtjylland, 2019). Det borgernære fokus dokumenteres af forskning der viser, at graden af afinstitutionalisering af mennesker med psykiske vanskeligheder har en betydning. Det samme har levevilkår, boligforhold, lighed i sundhed og muligheden for at have en økonomi, der hænger sammen (Socialstyrelsen, 2013). Det er således afgørende at forbedre indsatserne mod dårlig mental sundhed i borgernes nærmiljø.

Der er behov for at understøtte en udvikling mod bedre kvalitet og en mere dokumenteret og effektiv indsats til mennesker med psykiske lidelser gennem prioritering af fremtidig forskning indenfor det samlede psykiatriske område (Sundhedsstyrelsen, 2018b). Der lægges op til at modeller for fælles organisering afprøves, og i Sundhedsaftalen 2019-2023 opfordres til at bryde med vanetænkning, udvikle prøvehandling som redskab til at afprøve nye ideer, og til at få erfaringer med løsninger, hvor der tænkes ud af boksen (Sundhedsaftalen, 2019-2023).

Vision

På den baggrund er det visionen at Center for Kultur og Sundhed bliver et tværfagligt og tværsektorielt samlingspunkt for Region Midt hvorfra samarbejdet, mellem regionspsykiatri, kommuner, almen praksis, uddannelsesinstitutioner og civilsamfund, udspringer. Centret skal således understøtte den nære psykiatriske indsats, og fremme øget partnerskab mellem regionspsykiatri, offentlige og private aktører, og civilsamfund. Grundtanken er, at mentalt dårligt helbred skal betragtes som en samfundsopgave, der forpligter alle. Dette vil medvirke til at nedbryde fordomme og stigmatisering samt øge oplevelsen af sundhed.

Med baggrund i eksisterende og udvikling af ny viden er det centrets vison at arbejde ud fra tanken om at kulturelle aktiviteter (forstået bredt – se ovenstående definition på kultur), kan skabe bedre mental sundhed ved blandt andet at afkorte sygdomsforløb, og være en ressource i rehabiliteringsarbejdet (Jensen, 2017). Et bærende element i Center for Kultur og Sundhed vil være respekt for individets forskellighed i form af fokus på retten til valg af egne værdimæssige ståsteder, kultur og måde at leve på. Gennem afprøvning af konkrete indsatser vil centret undersøge, dokumentere og formidle resultaterne af de iværksatte aktiviteter på tværs af grænser i sundhedssystemet, mellem myndigheder, på arbejdspladser og i det borgernære miljø. De tværgående indsatser vil tage udgangspunkt i den enkelte borgers liv ud fra en Recovery-orienteret tilgang. Med udgangspunkt i et holistisk menneskesyn er det således centrets væsentligste formål at støtte borgerne til at genfinde mening med livet, forebygge genindlæggelser, og skabe bedre sammenhæng og overgange på tværs af fag, sektorer og livsformer. Gennem en bred vifte af kulturelle indsatser, udvikler og styrker Center for Kultur og Sundhed sundhedspraksis ved at vægtlægge rummelighed, udfordre vanetænkning og gældende lovmæssige og organisatoriske rammer (jf. Sundhedsaftalen). Dette skal skabe nye behandlingsmetoder og sundhedsfremmende løsninger, der kan være alternativer og supplementer til en biomedicinsk forståelse af patienten, hvor psykofarmaka ofte er det bærende element i indsatsen.

Referencer

- Sundhedsstyrelsen (2018a). *Forebyggelsepakke – Mental Sundhed*
- Karlsson, B., & Borg, M. (2017). *Recovery. Traditioner, fornøvelser og praksiser*. Gyldendal
- Hastrup, K., Rubow, C., & Tjørnhøj-Thomsen, T. (2012). *Kulturanalyse kort fortalt*. Samfundslitteratur
- Jensen, A. (2017). *Kultur og Sundhed. En antologi*. Turbine Akademisk
- WHO (2004). *WHO Global Burden of Disease*. Hentet fra: https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/2004_report_update/en/
- Sundhedsstyrelsen (2016). *Betydning af dårlig mental sundhed for helbred og socialt liv*
- Sundhedsstyrelsen (2018b). *Styrket indsats for mennesker med psykiske lidelser. Fagligt oplæg til en samlet plan for psykiatriens udvikling*
- Region Midtjylland (2017). *Psykiatriplanen*
- Region Midtjylland (2019). *Stærk alliance udvikler den nære psykiatri*
- Socialstyrelsen (2013). *Mennesker med psykiske vanskeligheder. Sociale indsatser, der virker. Aktuel viden til udvikling og planlægning af den kommunale indsats*.
- Region Midtjylland, de 19 midtjyske kommuner og PLO-Midtjylland (2019). *Sundhedsaftalen*